

УМІ А2-В1 • Біографії та вірші письменників-військових

СИЛА СЛОВА: ГОЛОСИ ФРОНТУ

Біографії та вірші
письменників-військових

Посібник
з української мови як іноземної

A2-B1

За редакцією
Л. Назаревич, В. Сомової

Затверджено вченою радою
Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя
Протокол № 2 від 24 лютого 2026 р.

Рецензенти:

Ганна Швець — доктор педагогічних наук, доц. кафедри української філології для іноземних громадян Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Пшемислав Юзвікевич — доктор габілітований, проф., завідувач кафедри україністики Інституту слов'янської філології Вроцлавського університету.

Зоряна Лановик — доктор філологічних наук, проф. кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.

Верстання: *Софія Мацюк*

Літературне редагування: *Марія Редьква*

Дизайн і художнє оформлення: *Софія Мацюк, Леся Назаревич*

Дизайн обкладинки: *Оксана Корнеєва*

С36 **Сила слова: голоси фронту** : навчальний посібник з української мови як іноземної : біографії та вірші українських письменників-військових і завдання до текстів / За ред. Л. Назаревич, В. Сомової; дизайн С. Мацюк, Л. Назаревич. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2026. — 156 с.

ISBN 978-966-07-4574-2

«Сила слова: голоси фронту» — збірка, яка презентує біографії та вірші українських письменників-військових: Павла Вишебаби, Єлизавети Жарікової, Валерія Пузика, Олени Герасим'юк, Ігоря Мітрова, Єви Тур, Олександра Кудя, Анатолія Дністрового українською та англійською мовами. Посібник доповнюють інтерактивні вправи й завдання, спрямовані на осмислення текстів, розширення словникового запасу та розуміння культурного контексту.

Для тих, хто вивчає українську як іноземну чи успадковану (рівні А2 / В1), а також для викладачів. Проект буде цікавий всім, хто хоче більше дізнатися про сучасну Україну та літературу часу війни.

УДК 811.161.2'243:821.161.2'06-1](075.8)(076)

Зміст

Передмова / Preface	10
Павло ВИШЕБАБА / Pavlo VYSHEBABA	15
Біографія / Biography	17
Творчість / Art	20
Доповніть речення / Complete the sentences	21
Дистопія / Dystopia	22
Словник / Dictionary	24
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	25
Єлизавета ЖАРИКОВА / Yelyzaveta ZHARIKOVA	29
Біографія / Biography	31
Творчість / Art	34
Доповніть речення / Complete the sentences	35
Хто розпочинає війни / Those who start wars	36
Словник / Dictionary	38
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	39
Валерій ПУЗИК / Valeriy PUZIK	43
Біографія / Biography	45
Творчість / Art	48
Доповніть речення / Complete the sentences	49
Ця країна мені нічого не дала / This country hasn't given me anything	50
Словник / Dictionary	52
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	53
Олена ГЕРАСИМ'ЮК / Olena HERASYMIUK	57
Біографія / Biography	59
Творчість / Art	62
Доповніть речення / Complete the sentences	63
Де б ти не був / Wherever you are	64
Словник / Dictionary	66
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	67

Igor MITPOB / Ihor MITROV	71
Біографія / Biography	73
Творчість / Art	76
Доповніть речення / Complete the sentences	77
У його віршах / In his poems	78
Словник / Dictionary	80
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	81
 Єва ТУР / Yeva TUR	 85
Біографія / Biography	87
Творчість / Art	90
Доповніть речення / Complete the sentences	91
Пірнай рибо / Dive fish	92
Словник / Dictionary	94
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	95
 Олександр КУДЬ / Oleksandr KUD'	 99
Біографія / Biography	101
Творчість / Art	104
Доповніть речення / Complete the sentences	105
Сніг / Snow	106
Словник / Dictionary	108
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	109
 Анатолій ДНІСТРОВИЙ / Anatoliy DNISTROVYY	 113
Біографія / Biography	115
Творчість / Art	118
Доповніть речення / Complete the sentences	119
Хто тебе призначив критиком часу / Who appointed you to be a critic of the times	120
Словник / Dictionary	122
Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова / Listen to the poem. Fill the gaps	123
 Кіт ХАРАКТЕРНИК / Kit KHARAKTERNYK	 127
Біографія / Biography	129

Творчість / Art	132
Доповніть речення / Complete the sentences	133
Складіть речення. Запишіть. Прочитайте. / Make sentences from the words. Write them down. Read them aloud	137
Запитання / Questions	138
Відеопроєкти тандем-команд / Video projects by tandem teams	139
Онлайн-вправи / Collection of Online Exercises. Біографії / Biographies.	
Поезія / Poetry	140
Інструкція. Як працювати з посібником / Instruction. How to use the book	142
Приклад адаптованого тексту / Example of the adapted text	145
Над проєктом працювали / Project contributors	146
Література / References	149
Післямова / Afterword	150

Передмова

Війна непрохано увійшла в життя українців – у розмови, думки, спогади. Вона присутня і в навчальних аудиторіях: у звуках повітряних тривог, темах та запитаннях, які студенти ставлять на заняттях. Саме в такому контексті народився тандем-проект «Сила слова: голоси фронту», що виник у співпраці Тернопільської політехніки та Дартмутського коледжу як відповідь на виклики, які хвилюють молодь. У межах навчального курсу української мови як іноземної іншомовці вперше говорили про війну не через новини, а через біографії та поезію письменників-військових, а також перекладали тексти англійською мовою.

Ті, хто свідомо обирає вивчати українську, прагнуть зрозуміти, чому росія* нищить незалежну державу – Україну. Ця реальність потребує відповідального та чесного діалогу. Біографії та вірші стали відправною точкою для розмови і пошуку відповідей на непрості запитання. Вірші Павла Вишебаби, Олени Герасим'юк, Валерія Пузіка, Єлизавети Жарікової, Ігоря Мітрова, Єви Тур, Олександра Кудя, Анатолія Дністрового є важливими голосами сучасності. Для багатьох іноземців саме ці тексти стали першим дотиком до живої, зболеної, але нескореної України. Робота з поезією – це можливість занурюватися в українську мову і водночас спосіб відчутти її як мову гідності та свободи.

Через осмислення текстів відкривається простір для розмови про біль втрати і зламану нормальність, про абсурд, у якому зброя стає буденнішою за смартфон, про війну в домівках, лікарнях, житті породіль, дітей, літніх людей і тварин. Заглиблення в цю поезію допомагає зрозуміти, що українці живуть у постійній небезпеці та тривозі, ностальгують за спокоєм, за тими, кого забрала війна, і водночас виборюють право на власну ідентичність.

Вірші також дають змогу роздумувати про пошук краси після пекла війни, вигорання військових, загибель поетів і слово як останній слід; про вибір бути і любов як основу життя.

Ця книжка поєднує вивчення мови з мистецтвом. Кожен розділ двомовний (українсько-англійський) і містить біографію автора чи авторки, поезію з відео-супроводом, назви збірок письменників-військових, словничок. За QR-кодами можна перейти на гугл-документ, де є адаптовані тексти біографій, а на платформі «LearningApps» – виконати онлайн-вправи, інтерактивні завдання й од-

* У збірці слово «росія» пишемо з малої літери. Це свідомий жест, що засвідчує наше неприйняття держави-агресора та її злочинної політики щодо України.

разу перевірити свої відповіді. Окремий блок – це запитання, які допоможуть розпочати розмову про війну і мистецтво. Світлини, картини й портрети доповнюють поезію, роблячи знайомство з книжкою ще глибшим.

Окремий, дев'ятий розділ, присвячений військовому фотографу і письменнику Юркові Костишину (Коту Характернику), який прийняв смерть у бою з російськими варварами і вбивцями 15 грудня 2025 року.

Це нагадування про ціну, яку платить Україна, і про відповідальність – не дати цим голосам зникнути.

Слово не є зброєю, але через слово можна донести правду про злочини Росії проти України. Переклад української воєнної поезії – це не лише робота з пластами фонетики, лексики та граматики, а й міжкультурна взаємодія і спосіб протидіяти дезінформації.

Посібник адресований тим, хто вивчає українську мову як іноземну або успадковану, а також усім, хто готовий до розмови про війну.

Ця книжка збрала голоси письменників, які сьогодні служать Україні. Читаючи, перекладаючи, озвучуючи їхні вірші та біографії, ми вивчаємо українську мову і зберігаємо пам'ять про тих, завдяки кому вона живе.

Леся Назаревич

Павло ВИШЕБАБА
Pavlo Vyshebaba

*«За мить як піти в атаку, ми молилось про спасіння,
якщо Бог і є, він носить форму мого покоління»*

*«Moments before going on the attack, we pray for salvation;
if there is a God, he wears the uniform of my generation»*

Біографія

Павло ВИШЕБАБА – письменник, музикант, військовослужбовець, лауреат Всеукраїнської літературної премії імені Василя Симоненка, громадський діяч і зоозахисник. Народився 1986 року в Краматорську на Донеччині. Навчався в Маріуполі.

Під час Революції Гідності у Києві був активним учасником протестів. Згодом працював у пресслужбі Кабінету Міністрів України. У 2016 році заснував перше в Україні веганське кафе «One Planet», а пізніше створив музичний оркестр «One Planet Orchestra» та став його голосом і автором.

24 лютого 2022 року Павло добровільно пішов на фронт. Він вважає захист України своїм громадянським обов'язком. Був командиром відділення польового вузла зв'язку 68-ої окремої єгерської бригади ім. Олекси Довбуша. Зараз служить мінометником підрозділу «Мінотавр» 68 ОЄБр.

У 2022 році вийшла дебютна збірка Павла Вишебаби «Тільки не пиши мені про війну». Одноimenний вірш із збірки став символом воєнної поезії і великої любові до життя.

У 2023 році в Польщі вийшла його двомовна збірка «Моє покоління / Моє роколеніє». У 2024 році письменник здійснив європейський тур, де говорив з людьми про досвід війни, читав свої вірші та організовував збір на дрони для бригади, в якій служить.

Поезія Павла Вишебаби – це любов і світло попри темряву війни. Його тексти – це підтримка для українців, які живуть в умовах щоденної екзистенційної боротьби.

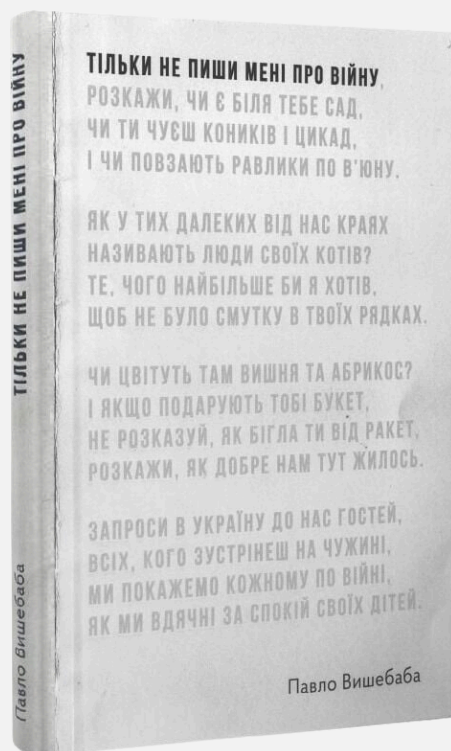
Слухаймо Павла Вишебабу, щоб почути живий голос України, яка бореться, любить і перемагає.

Скануйте QR-код для доступу до спрощеної версії тексту.

Scan the QR code to access the simplified version of the text.

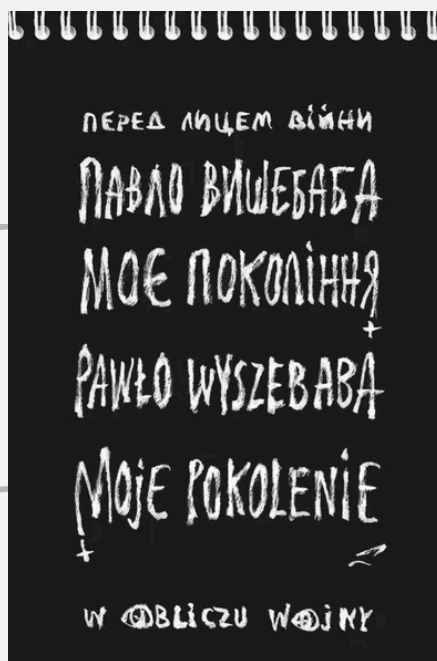
Творчість / Art

тільки – just / but / only
не пиши – don't write
мені – to me
про – about
війна – war

«Тільки не пиши мені про
війну» – «But don't write me
about the war»

моє – my
покоління – generation
«Моє покоління» – «My
Generation»

Скануйте QR-код. Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова.

Scan the QR code. Listen to the poem. Fill the gaps.

ДИСТОПІЯ

роботи-археологи відкопали дещо по-справжньому цінне
знахідка рівня виявлених колись імперій Ацтеків та Інків
_____ в якій більше зброї аніж вцілілих будинків

більше рацій аніж смартфонів у їхніх підвалах
стояли _____ книги живопис поруч із бойовим арсеналом
вони прокидались щоб захищатись якщо взагалі засинали

замість паспорта там видавали залізний _____ на шию
на повноліття бронезилет розгрузку та іменну нашивку
їхні пляжі сортовані по мішках щоб стало на кожну шибку

_____ були розкидані річковими берегами
після вдалих пологів немовлят подавали мамам
загорнутими у _____ бо інших тканин не мали

цілодобово там працювали лише військторги
невідомо чому це тривало невідомо наскільки довго
вони знали ціну своїй країні якщо платили так дорого

останній між ними _____ друкував на машинці потім писав чорнилом
згодом дряпав мисливським ножом одні й ті самі _____ на брилах:
_____ що вони з нами зробили
що вони з нами зробили
що вони з нами зробили

Фото: Юрій Костишин (Кіт Характерник)

ДОВІДКА / WORD BANK

країна, консерви, жетон, лікарні, піксель, поет, рядки, Господи

Єлизавета ЖАРІКОВА

Українська поетеса, авторка пісень, співачка,
парамедикня, військовослужбовиця

Biography

Yelyzaveta ZHARIKOVA – a Ukrainian poet, songwriter, singer, paramedic, and servicewoman. Born in 1989 in Novopskov, Luhansk region.

Between 2013 and 2018 she won numerous awards in the author-song and poetry contests such as «Chervona Ruta», «Granoslov», «Smoloskyp». She was a keyboardist for the band «Pororoka». At the same time, she took active part in the public life, in particular, she spoke out against the so-called «Kolesnichenko-Kivalov Law» against Ukrainian language and took part in the Revolution of Dignity.

Liza Zharykova has been serving as a medic in the Armed Forces of Ukraine since February 2022. After defending the Kyiv region, she fought near Bakhmut, where she was wounded while evacuating her comrades. After rehabilitation in the fall of 2023, she returned to her unit.

Author of the poetry collections «Ants of Johann Sebastian», «Between Love and Love». Her poetry is free of pathos, marked by deep realism and sincerity. She writes about life and war with simplicity and honesty, expressing both pain and love. Zharikova's style is characterized by a blend of lyrical images of nature and human emotion with the stark documentary reality of military experience.

Liza shares her texts and music on social media: Facebook, Instagram, YouTube. She is one of the participants in the socio-cultural project «Voices of the Frontier: Radio Essays of the Military» (2024), created jointly with «Radio Culture». Here, Liza Zharikova and other servicemen share their experiences and emotions.

The personal story and poetry of Liza Zharikova are the voice of a woman hardened by the war, a person who has retained her inner light. Her work reminds us that even among ruins, humanity and words can offer support.

Scan the QR code to access the simplified version of the text.

Хто розпочинає війни...

Ті, хто розпочинає війни, не думають про породіль про їхніх ошелешених шумом і світлом немовлят проблему низького гемоглобіну і шви після епізіотомії

не думають про оптимальну температуру й вологість яку підтримують у відділенні, де гоять опіки більш ніж тридцяти відсотків тіла

про підлітка з довгими просторими рукавами, під одним з яких фістула для діалізу про його маму і її рецепти на еутирокс та есциталопрам і про чиюсь заплановану на 12.00 того самого числа того самого лютого евтаназію старого пса якого після сімейної наради вирішили не мучити й відпустити

Тим, хто розпочинає війни, байдуже до черг під соціальною аптекою до проблеми рецептів на наркотичні знеболювальні до пошуку знижок на хімію, засоби від пролежнів, підгузки дорослого розміру до перших і останніх подихів людських тіл до перших і останніх до безсилик

Той, хто розпочинає війни, мабуть, ніколи не тримав на руках дитину яка боїться уколів і побачивши тьотю в окулярах в білому халаті мружить очі і починає тихенько пхитькати

Той, хто розпочинав війну, не повинен би мати тіла бо світло тіла – крихке, тепле й болісне а той, хто розпочав війну, мабуть, непрозорий, металевий, холодний як протяг між зелених стін в лікарні в 90-х як чудовиська, що снилися там температурним дітям

Про що будуть думати ті, хто закінчить війну? – питала я себе, коли передавала медпункт наступниці й знайшла на дні коробки препарат від закрепу й здуття прострочений на три місяці

який купила минулого року для бійця

а він – такої ж золотої, такої ж теплої, прозорої осені так і не вийшов з позиції так і не сказав: – Дякую, мала. А я думав, ти, як завжди, про мене забудеш.

Елизавета Жарікова

Валерій ПУЗІК

Український письменник, художник, сценарист, режисер,
журналіст, військовослужбовець Угруповання військ сил
«Південь»

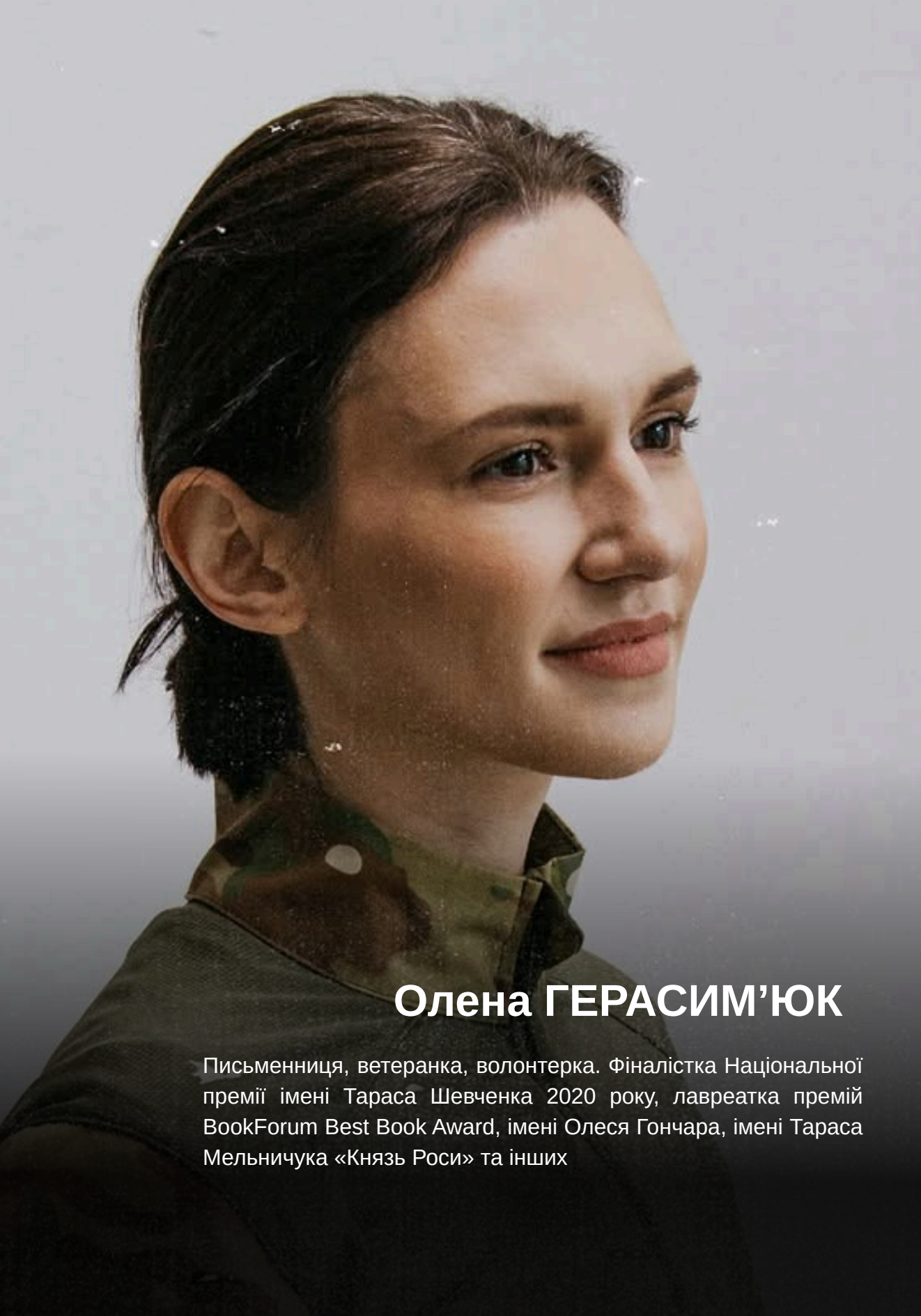
Доповніть речення. Використовуйте слова з довідки.
Complete the sentences. Use the word bank.

1. Валерій Пузік – український _____, художник, сценарист, режисер, журналіст, _____ Угруповання військ (сил) «Південь».
2. Він народився у 1987 році _____ Хмельниччині.
3. За освітою Валерій – _____.
4. _____ і графіка – захоплення Валерія ще до війни 2014 року.
5. Валерій брав участь у виставках в Україні та за _____.
6. У січні 2015 року Пузік пішов добровольцем на _____.
7. З 2022 року Валерій _____ у Збройних Силах України і не припиняє творити.
8. Його вислів: «Війна – це коли кожен _____ те, що повинен».
9. Валерій Пузік написав _____: «З любов'ю – тато!», «Метелик і танк», «Три медалі в шухляді», «Мисливці за щастям», «Ким ми були» та інші.
10. Перша режисерська робота Пузіка – документальний _____ «Перемир'я».
11. Книжки «Мисливці за щастям», «Ким ми були» Валерій Пузік присвятив Максимові Кривцову. Максим – _____ і побратим Валерія.
12. У 2025 році Валерій _____ збірку «Сни про Одеську кіностудію».
13. Валерій Пузік одночасно солдат і _____.

ДОВІДКА / WORD BANK

письменник, військовий, на, художник-дизайнер, живопис, кордоном, фронт, служить, робить, книжки, фільм, друг, презентував, митець

Олена ГЕРАСИМ'ЮК

Письменниця, ветеранка, волонтерка. Фіналістка Національної премії імені Тараса Шевченка 2020 року, лавреатка премій BookForum Best Book Award, імені Олеся Гончара, імені Тараса Мельничука «Князь Роси» та інших

Wherever You Are

Wherever You Are
Wherever you are Reading this poem -
Step away
From
The window.
Right now,
As these lines are written,
The air-raid sirens started to wail.
[.....]

And once again the world will
scatter
Like snow
In spring.
And while you gather yourself
Uninteresting,
A whole puzzle
You'll recall your own
And hide them
On the edge
In a dream.
And long, so long,
From this fog
You'll wake.
You have lost yourself
Across the worlds
To the point of simplicity.
Through the licked-over wound
A dull
Scar breaks through.

Oh, how well it once felt
When this place
Still bled.
I think for that pain
I would give,
Without regret,
All I have.
And once again the world will
scatter
Like a dream
In spring.
And the sun will return
From the march,
Cold as steel.
And though it's still summer -
already
The years
Have flown.
You grieve less and less,
Until -
There's nothing left
To mourn.

Olena Herasymiuk

Translated by
Elvira Zaiats, Evhenii Dovhui, Nathaniel Q. Attia

Ihor MITROV

A Ukrainian poet, literary scholar, critic,
and serviceman

Скануйте QR-код. Послухайте вірш. Напишіть пропущені слова.

Scan the QR code. Listen to the poem. Fill the gaps.

У його віршах

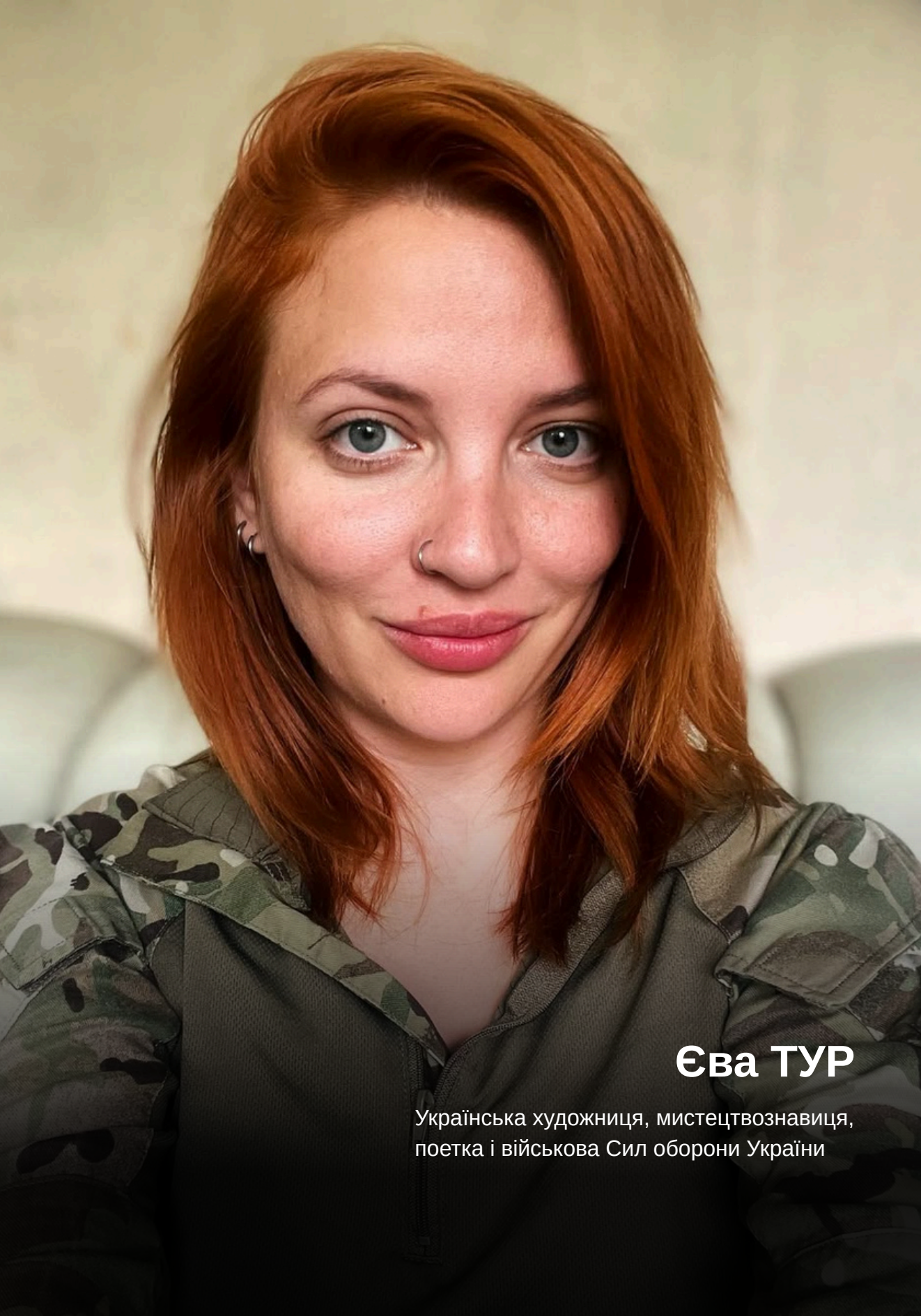
У його віршах квітнуть тюльпани й _____;
пишні _____ верхівками дерев
тягнуться до сонця;
у його віршах буяє _____.
У його віршах немає війни – і це найдивніше:
чувак пройшов _____.
Ще до початку повномасштабки.
У його біографії – окрема Президентська,
5-та окрема штурмова,
81-ша десантно-штурмова,
ФАБи, КАБи;
_____, Часів Яр, Кліщіївка.
Чого там тільки немає.
6 (шість) років на війні.
А у віршах – _____ й троянди.
Я кайфую від них, хоч вони й відверто дилетантські.
Я ціную те, що він довірився мені й показав їх.
Більше нікому.
Я порадив йому читати більше поезії.
Написав йому _____.
Він натомість розповів мені про свою музу зі Станіслава.
Навіть показав.
Це не заважало йому трахатися з повіями в Дніпрі –
у перервах між медичними обстеженнями.
У нього жакливі _____,
він пережив пекло під аббревіатурами ОШБ й ДШВ;
тепер він переживає _____ під назвою ДБР.
«Я відчув, що... вигорів. Зрозумів, що більше не можу.
Щось помінялося... Вигорів. Все!»
Йому 25 (двадцять п'ять).
Тюльпани й троянди.
Я мрію писати такі _____.
Я йому заздрю.

Ігор Мітров

Фото: Юрій Костишин (Кім Характерник)

ДОВІДКА / WORD BANK

троянди, сади, весна, пекло, Бахмут, тюльпани, список, зуби, вірші

Єва ТУР

Українська художниця, мистецтвознавиця,
поетка і військова Сил оборони України

Доповніть речення. Використовуйте слова з довідки.
Complete the sentences. Use the word bank.

1. Єва Тур – українська _____, мистецтвознавиця, поетеса.
2. Єва Тур – _____ двох дітей.
3. Народилася Єва Тур у 1987 році _____ Полтавщині.
4. До війни Єва _____ художницею та редакторкою, брала участь у виставках.
5. Від початку війни 2014 року Єва Тур була _____ на Донеччині.
6. Вона _____ поранених та працювала в екстремальних умовах.
7. Після повернення додому жінка говорила _____ війну: вона писала і малювала картини.
8. В оповіданні «Швидка допомога» письменниця пише про першу _____ зі смертю і цінність життя.
9. З 2022 року Єва Тур _____ у підрозділі, який працює з різними БПЛА. Єва – _____.
10. Навіть на війні Єва пише _____ і малює. Її вірші й картини – це біль, пам'ять і _____ до людей і України.
11. Єва Тур ділиться особистими історіями про війну та життя в книжках і в _____.
12. Сьогодні Єва на _____ захищає українців і Україну.

ДОВІДКА / WORD BANK

художниця, мама, на, працювала, парамедикинею, рятувала, про, зустріч, служить, пілот, вірші, любов, соцмережах, фронті

Олександр КУДЬ

Український поет, музикант і журналіст, фронтмен гурту «Busicata», засновник сольного проєкту «DUKKUD», співзасновник літературного руху «LitSlam» («Літературний слем»), військовослужбовець

Творчість / Art

фронтмен гурту «Busicama» – frontman of the band «Busicama»

засновник сольного проєкту «DUKKUD» – founder of the solo project «DUKKUD»

співзасновник літературного руху «LitSlam» («Літературний слем») – co-founder of the literary movement «LitSlam»

Анатолій ДНІСТРОВИЙ

(справжнє ім'я Анатолій Астаф'єв) український письменник, художник, засновник і учасник літературної групи «Друзі Еліота» (1993–1996), член Українського ПЕН, очолював аналітичну групу голови Верховної Ради України. Офіцер

Словник / Glossary

- **Відкрити серце незаним буремним стихіям (to open your heart to unknown raging forces)** – to allow oneself to feel and confront the chaotic forces beyond understanding.
- **Зайти за грані свідомості де не бувала стопа людини (to go beyond the limits of consciousness where no human foot has ever been)** – to explore realms beyond language, reason, and human experience.
- **Торкнутись дверей які до тебе не відкривали (to touch the doors that have never been reached)** – to reach for hidden possibilities and unknown truths.
- **Сказати про все без фальші (to talk about all this without being dishonest)** – to confront reality with honesty, even when it is uncomfortable.
- **Міркувати про мертвих та їхні думки після смерті (to reflect on the dead and their thoughts after being buried)** – to consider lives that continue in memory and imagination.
- **Міркувати про немовлят і ким вони були до народження (to think about infants and who they were before birth)** – to contemplate the potential and essence of life before it begins.
- **Міркувати про закоханих і їхні мотиви змінити світ (to think about lovers and their motives to change the world)** – to understand passion and idealism driving human action.
- **Міркувати про божевільних і їхні таємні помисли (to reflect on madmen and their secret thoughts)** – to explore minds that defy social norms and logic.
- **Міркувати про втому яка наповнює дні (to think about the exhaustion that fills the days)** – to acknowledge the relentless weight of life and struggle.

Кіт ХАРАКТЕРНИК

(справжнє ім'я Юрій Костишин) український фотограф,
митець і військовослужбовець

Складіть речення. Запишіть їх. Прочитайте вголос.
Make sentences from the words. Write them down. Read them aloud.

Зразок

Павло / а / читає / Вишебаба «Доньці» / поруч / вірш / лежить / кіт.

Павло Вишебаба читає вірш «Доньці», а поруч лежить кіт.

1. трішки / і / Павло / відпочиває / чай / Вишебаба / п'є.
.....

2. дуже / Ліза / любить / Жарікова / тварин.

Вона / ката / обіймає / гладить / і / собаку.
.....

3. пише / Валерій / багато / і / Пузик / малює. Він / про / думає / часто / дім.
.....

4. Олена / Парамедикія / слухає / України / Герасим'юк / гімн.
.....

5. бо / Ігор / усміхається / Мітров / їде / додому. У / нарешті / нього / відпустка.
.....

6. Єва / безпілотник / Тур / і / тримає / усміхається. Вона / і / оповідання / вірші / пише / а ще / любить / дуже / малювати.
.....

7. пісні / Олександр / кохання / співає / Кудь / про / і / війну / дружбу.
.....

8. і / Дністрі / любить / Анатолій / рибу / Дністровий / Дніпрі / ловити / в.
.....

9. з / Кіт / усміхається / Характерник / каже / неба / і / тепер / «Доброго ранку!».
.....

Project contributors

Tandem team mentors:

Lesia Nazarevych, Victoria Somoff

Tandem partners:

1. Maksym Bohach, Olha Yurchuk, Preston A. James
2. Roman Trut, Marharyta Prachuk, Jacob M. Rolfe
3. Sofiia Matsiuk, Valentyn Kychan, Anvith Kakkera
4. Elvira Zaiats, Yevhenii Dovhyi, Nathaniel Q. Attia
5. Sofiia Khemii, Vitalii Tsvihun, Owen A. Chen

Photo: Kit Kharakternyk (Yurii Kostyshyn)

Photographs of the writer-servicemembers were sourced from social media

Online exercises, tasks, and adapted texts: Lesia Nazarevych

Translation editing: Victoria Somoff

Literary editor: Maria Redkva (Jagiellonian University)

Glossary: Matvii Derevianyi

Design:

Sofiia Matsiuk, Lesia Nazarevych, Roman Trut

Video recording and sound mixing (Ukrainian version):

Artem Mandzii, Bohdan Dobrotvor

Video editing (Ukrainian version):

Valentyn Kychan, Vitalii Tsvihun

Layout and visual design: Sofiia Matsiuk

Cover design by Oksana Kornieieva

Cover artwork by Valerii Puzik

Література / References

1. Альманах 2023 : конкурс воєнної поезії пам'яті Гліба Бабіча ; конкурс воєнної короткої прози пам'яті Василя Паламарчука. – Київ : Білка, 2025. – 264 с.
2. Вишебаба П. Тільки не пиши мені про війну. Вид. 2-ге, доповнене. Київ : Видавництво «Однієї Книги», 2023. 120 с.
3. Герасим'юк О. Тюремна пісня : вірші; післямова В. Герасим'юка. Київ : Люта справа, 2020. 148 с.
4. Дністровий А. Битва за життя : щоденник 2022 року. Київ : Vivat, 2024. 480 с.
5. Дністровий А. Дні тривоги : поезії. Київ : Віхола, 2023. 152 с.
6. Жарікова Є. Між любов'ю і любов'ю : поезії. Київ : Гамазин, 2023. 144 с.
7. Жарікова Є. Мурахи Йоганна Себастьяна. Київ : Смолоскип, 2023. 168 с.
8. Маленький жовтий екскаватор. Київ : Orlando, 2024. 228 с. : іл.
9. Мітров І. Голландський кут : збірка поезій. Київ : Смолоскип, 2019. 240 с.
10. Мітров І. Голос України : вірші; післямова В. Левицького. Київ : Люта справа, 2021. 128 с.
11. Олена Герасим'юк // Камо: на перетині минулого та сучасного. – 2025. – Вип. 1. – С. 130–137.
12. Публікації // PEN Ukraine [Електронний ресурс]. – URL: <https://pen.org.ua/publications> (дата звернення: 16.01.2026).
13. Пузік В. З любов'ю – тато! Київ : Лабораторія, 2023. 216 с.
14. Пузік В. Три медалі в шухляді. Харків : АССА, 2024. 192 с. : іл.
15. Слова і кулі : збірка інтерв'ю / Наталія Корнієнко ; передм. Сергія Жадана ; фотокол. Оксани Гаджій. – Харків : Віват, 2024. – 400 с. – (Серія «Актуальна тема»).
16. Фотограф, митець, військовослужбовець Юрій Костишин // PEN Ukraine. Facebook. – 15.12.2025 р. URL: <https://www.facebook.com/penclubua> (дата звернення: 26.01.2026).
17. Читомо : Портал про культуру читання і мистецтво книговидання. URL: <https://chytomo.com/> (дата звернення: 20.01.2026).
18. #фронтмени : антологія мілітарної поезії / упор. Анаїд Агаджанова. — Київ : Видавництво 333, 2025. – 296 с.
19. LOVE 4.0. Жінка, що кохає : збірка поезій / упоряд. О. Павлова ; іл. Н. Антонець. Київ : Книголав, 2025. 256 с. : кольор. іл. (Серія «Полиця бестселерів»)

Afterword

This book is the result of a shared effort, bringing together many people with a shared desire to speak to international readers about the war and about life in Ukraine through the biographies and poems of those who defend Ukraine.

We are deeply grateful to the soldier-writers – Pavlo Vyshebaba, Yelyzaveta Zharikova, Valerii Puzik, Olena Herasymiuk, Ihor Mitrov, Yeva Tur, Oleksandr Kud, and Anatolii Dnistrovyi – whose texts form the heart of this book. Thank you for the opportunity to work with your poems, for your time, openness, and trust, and for the space you created for conversation and reflection. Your voices, living, honest, and strong, allow those who study Ukrainian to encounter the present moment more directly and to understand that Russia is an existential enemy. By defending Ukraine with both word and weapon, you make it possible for us to continue this work and carry it forward. We are especially grateful to Valerii Puzik for the visual concept of the cover and for the authors' portraits, which give this book its distinct atmosphere.

War takes the best of us every day. With deep sorrow and reverence, we honor the memory of those who gave their lives for our freedom. We are profoundly grateful to Yurii Kostyshyn (Kit Kharakternyk), who entrusted us with his photographs but, tragically, did not live to see this book published. His images have become an essential part of the book, revealing beauty and pain, and a light that persists through the darkness of war. His vision remains on these pages.

This project became possible through the remarkable collaboration of students and faculty at Ternopil Ivan Puluj National Technical University and Dartmouth College. Their joint work on translations and biographies shaped the foundation of this book. We are grateful to the professional team. We thank the designers for giving visual form to the project and for their thoughtful engagement with its ideas; Sofiia Matsiuk for the layout, precision, and care with which each page was crafted; Oksana Kornieieva for developing the visual direction of the cover and offering multiple concepts that opened space for reflection; and literary editor Marichka Redkva for her tact, sensitivity, and attention to every word. We are grateful to our reviewers – Hanna Shvets, Przemysław Józwickiewicz, and Zoriana Lanovyk – for their support, insightful comments, and engagement with our work. Our special gratitude goes to Olha Havura for her contributions and materials, and above all for helping to save the lives of soldiers together with the Hospitaliers. We extend our sincere thanks to Viktor Palyanytsia and the publishing house for their faith in this project and for bringing it into being.

We are grateful to our relatives, friends, colleagues, and students, to everyone who supported, listened, inspired, and contributed to this work, including those who made its publication possible through financial support. We are especially thankful to colleagues who have chosen to use these materials in teaching Ukrainian as a foreign language.

For us, this project grew out of a desire to create a space where the voices of soldier-writers can be heard and understood beyond Ukraine. From the first idea to the final page, we followed this path with faith in the power of the word.

We hope this book offers not only a way to learn the language, but also a chance to listen: to poems spoken in the voices of our students and to the front itself. This book became possible thanks to those who preserve these living voices and help them continue to be heard.

*With love and gratitude,
Lesia Nazarevych and Victoria Somova*